

وجود ۱۹ میلیون حاشیه‌نشین در کشور

بحران اقتصادی خردسالان را به بازار کار کشانده است

تثبیت ۲۰۰ هزار شغل در نیمه نخست سال
تعداد بنگاه‌های مشکل دار
به ۱۳۵۶ واحد رسید

مدیر کل حمایت از پایداری مشاغل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از به‌روزرسانی آمار بنگاه‌های مشکل‌دار در نیمه نخست امسال خبر داد و گفت: با حمایت از ۸۸۲ بنگاه اقتصادی، از ریزش ۲۰۰ هزار نیروی کار جلوگیری شد. کریم یماوری در گفت‌وگو با مهر گفت: آمار بنگاه‌های مشکل‌دار در سه ماه دوم امسال تقریباً تغییر چشمگیری نسبت به سه ماه نخست سال نداشته است. وی ادامه داد: تعداد بنگاه‌های مشکل‌دار از ۱۳۵۱ بنگاه در پایان خردادماه به ۱۳۵۶ واحد در پایان شهریور رسید که البته این میزان در پایان سال گذشته بالغ بر ۱۴۰۰ واحد بود. مدیر کل حمایت از پایداری مشاغل و بیمه بیکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بابیان اینکه حدود ۱۴۴ هزار نیروی کار در ۱۳۵۶ بنگاه مشکل‌دار مشغول به کار هستند، افزود: در ۶ ماهه نخست سال با اقدامات صورت گرفته از سوی ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان‌های سراسر کشور و کارگروه‌های استانی تسهیل و رفع موانع تولید، حدود ۸۸۲ کارگاه مورد حمایت قرار گرفتند که با حمایت از این بنگاه‌ها از ریزش ۲۰۰ هزار شاغل جلوگیری به عمل آمد. یماوری با اشاره به زمینه فعالیت بنگاه‌های مشکل‌دار گفت: از نظر توزیع بنگاه‌های مشکل‌دار، کماکان صنایع غذایی و آشامیدنی بیشترین فراوانی را در کل کشور دارند.

انتقاد دو نماینده مجلس
از سیاست‌های اقتصادی:

بسته‌های رفاهی دولت
مُسکن و موقت است

دو نفر از نمایندگان مجلس با اشاره به افزایش درآمدهای ارزی دولت، از سیاست‌های دولتی در زمینه کمک به اقشار آسیب‌پذیر که قدرت خرید خود را به‌ویژه در ماه‌های گذشته به شدت از دست داده‌اند، انتقاد کردند. امیر خجسته، عضو هیأت رئیسه کمیسیون اصل نود مجلس به خبرگزاری خانه ملت گفت: اینکه می‌خواهند بسته حمایتی بدهند را مُسکن موقت می‌دانم. دولت باید اعلام کند از عهده مدیریت فضای اقتصادی برمی‌آید یا بگوید نمی‌تواند و تادیر نشده فرصت از بین نرفته، کنار برود. خجسته تأکید کرده است که فرصت‌ها در جریان جنگ اقتصادی در حال از دست رفتن است اما دولت در این زمینه ورود نکرده است. این عضو فراکسیون مبارزه با مفاسد اقتصادی تأکید کرد: به نظر می‌رسد دولت متوجه نیست که در میانه جنگ اقتصادی هستیم. نظام در خطر است و دولت برنامه‌ای برای مدیریت اقتصاد ندارد. دلار را با حرف و تبلیغات پایین آورده‌اند و می‌گویند ۱۰ هزار تومان است در حالی که در بازار دلار بین ۱۴ تا ۱۵ هزار تومان است. محسن بیگلری، عضو هیأت رئیسه کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس نیز با انتقاد از مدیریت بازار از توسط دولت، گفته است: افزایش و کاهش نرخ دلار بر برخی راهپایان‌ها و برخی را به خاک سیاه نشاند. بیگلری بابیان اینکه از افزایش و کاهش نرخ دلار سود کلانی عاید دولت شده است، اظهار داشت: دولتی‌ها از بار بار این نمی‌روند که از آشفته بازار ارز، دولت عایدی به دست می‌آورد اما وقتی دلار ۳ هزار و ۷۰۰ تومانی را ۱۷۱ هزار تومان بفروشند، چطور می‌شود چیزی عاید دولت نشود.

سرگردانی کارگران دخیانیت
علی آباد کتول برای تأمین معاش

کارگران فصلی دخیانیت علی‌آباد کتول در استان گلستان در حالی‌که هر سال کار خود را در مزارع توتون آغاز می‌کنند که به گفته آنها، حدود دو سال است با ورود بخش خصوصی کاری برای انجام ندارند. به همین دلیل گروهی از این کارگران روز پنجشنبه مقابل ورودی شرکت دخیانیت دست به اعتراض صنفی زدند. به گزارش ایلنا، این کارگران گفتند: هر سال اداره صنعت، معدن و تجارت امتیاز خرید توتون را به شرکت دخیانیت می‌داد اما دو سال است امتیاز خرید توتون را با محدود کردن شرکت دخیانیت به یک شرکت پیمانکاری به نام «کارا پارسیان» داده است. آنها تأکید کردند: این شرکت پیمانکاری هر کیلو توتون را از کشاورز حدود ۲۴ هزار تومان می‌خرد در حالی که تعرفه خرید هر کیلو توتون به نرخ دولتی حدود ۱۴ هزار تومان است. به همین دلیل کشاورزان توتون کار علاقه‌ای برای فروش محصولات خود به شرکت دخیانیت ندارند و ادامه این روند منجر به بیکاری ما کارگران فصلی شده است. به گفته کارگران، گرچه دولت با وارد کردن بخش خصوصی مشکلات قیمت‌گذاری و خرید فروش توتون را تا حدی مرتفع کرده اما در این بین باید برای وضعیت اشتغال و معیشت کارگران فصلی دخیانیت علی‌آباد همفکری می‌کرد.

هیچ آمار مشخصی از تعداد کودکان کار وجود ندارد. از آنجا که هیچ سیستم مدون و بدون اشکالی برای سرشماری این کودکان در دست نیست، ابزاری هم برای اثبات یا رد آمارهای متفاوت ارائه شده، یافت نمی‌شود. در همین زمینه، هادی شریعتی، حقوق‌دان و فعال حقوق کودک با اشاره به آمارهای متناقض و غیرقابل استناد در کشور و با بیان اینکه آمارهای رسمی، رقم دو میلیون کودک کار را در کشور نشان می‌دهند اما آمارهای غیررسمی از وجود هفت میلیون کودک کار خبر می‌دهند، می‌گوید: مساله بسیار مهم، افزایش سریع تعداد کودکان کار در ماه‌های گذشته و تغییر بازه سنی آنهاست.

وی تأکید می‌کند: بحران اقتصادی و کاهش سطح معیشتی طبقات فرودست، حتی خردسالان را نیز به بازار کار کشانده است. ما هر روز با کودکانی زیر سن مدرسه روبرو می‌شویم که به مشاغلی مانند دست‌فروشی، زباله‌گردی یا حتی تددی‌گری مشغولند.

شریعتی ادامه می‌دهد: امسال روز جهانی کودک (شانزدهم مهر ماه) در شرایطی فرارسید که در ماه‌های اخیر، فقر و شرایط نابسامان اقتصادی،

زندگی کودکان و خانواده‌های ایرانی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. این در حالی است که وضعیت رفاه و اقتصاد جامعه، نسبت مستقیمی با آسیب‌های دوران کودکی و حقوق کودکان دارد. در این میان «کودکان کار» که حاصل فقر بخش تهیدست جامعه هستند، در گیر چالش‌های اساسی‌تری شده‌اند. او چالش‌ها را این‌گونه توصیف می‌کند: وضعیتی که باعث کاهش سن کودکان کار و جذب کودکان خردسال در مشاغل دشوار و آسیب‌رسانی همچون زباله‌گردی شده است، وضعیت ناگوار و هشداردهنده‌ای است که باید جدی گرفته شود.

شریعتی ادامه می‌دهد: خشونت اقتصادی که به صورت سیستماتیک و از بالا به پایین تزیق می‌شود بر زندگی طبقه فرودست، حاشیه‌نشینان و خانواده‌های کارگری اثر می‌گذارد و در واقع اولین قربانیان این خشونت، کودکان این خانواده‌ها هستند که در شرایطی اضطراری و اجباری مجبور به ترک تحصیل و در نهایت جذب در بازار کار می‌شوند.

به گفته این فعال حقوق کودک، آمار ۱۹ میلیونی حاشیه‌نشینان، وجود سه هزار منطقه حاشیه‌نشین در کشور و روند رو به افزایش ورود

کودکان به مشاغلی همچون زباله‌گردی و کولبری، همه و همه نشان‌دهنده آن است که فقر به شکلی در دناک، در حال گسترش یافتن و قربانی گرفتن است.

شریعتی ادامه می‌دهد: طی ماه‌های گذشته اخبار دردناکی در ارتباط با کودکان کار شنیدیم مثل مرگ یک کولبر نوجوان اما متأسفانه مثل همه موج‌های رسانه‌ای مشابه در مقطعی با بازخوردهای هیجانی جامعه همراه و سپس از مدتی کوتاه مجدداً این موج فروکش کرد. از مشکلات اساسی کودکان کار که معمولاً به وخیم‌تر شدن وضعیت آنها منجر می‌شود، همین نگاه‌های هیجانی، شعارزده و بعضاً سیاسی است.

تعداد دستگاه‌های مسئول
یک مشکل جدی‌ست

وی به بحث کودکان «زباله‌گرد» پرداخت و گفت: بحث خطرانی که متوجه این کودکان است، هر روز جدی‌تر می‌شود. لازم است که شهرداری یک بار برای همیشه بحث ارتباط پیمانکاران خود با کودکان زباله‌گرد را روشن کند و مشخص کند که چه مکانیسمی برای نظارت بر کار پیمانکاران وجود دارد. در این بین، وزارت کار نیز با توجه به قانون منع استفاده از کودکان در مشاغل

متأسفانه موج‌های رسانه‌ای
در مقطعی با بازخوردهای
هیجانی جامعه همراه و پس
از مدتی کوتاه موج فروکش
می‌کند. از مشکلات اساسی
کودکان کار که معمولاً به
وخیم‌تر شدن وضعیت
آنها منجر می‌شود، همین
نگاه‌های هیجانی، شعارزده
و بعضاً سیاسی است

به خصوص مشاغل سخت و زیان‌آور، صاحب‌مسئولیت است و باید به میدان وارد شود اما هر نهادی از مسئولیت طفره می‌رود و گناه را گردن سایر نهادهای اندازد.

این فعال حقوق کودک با تأکید بر اینکه متولی اصلی در بحث کودکان کار و خیابان مشخص نیست، تأکید کرد: با وجود اینکه کشور ایران در سال ۱۳۷۲ به کنوانسیون حقوق کودک پیوسته و حاکمیت باید برای حل معضل کودکان کار و خیابان اقدامات موثر انجام دهد اما متولی واحد برای حل پدیده کودکان کار و خیابان و کودکان زباله‌گرد وجود ندارد، بنابراین تعدد دستگاه‌های مسئول یک مشکل اصلی‌ست.

شریعتی در پایان گفت: باید قبول کنیم که بار اصلی فشارهای روزافزون اقتصادی بر کرده کودکان است، پس باید با همکاری و مشورت همه دلسوزان، راه‌حل‌های اساسی برای رفع این معضل در پیش گرفته شود؛ راه‌حل‌هایی که «سلبی» و دفعی نباشند بلکه از منطق ایجابی پیروی کنند.

تهران، استعدادی
برای پناه آوردن فقرا

در همین زمینه، علیرضا محجوب گفت: در شهر تهران ۱۰ برابر متوسط شهرهای کشور هزینه می‌شود بنابراین استعداد بالقوه‌ای برای پناه آوردن فقرا به این شهر به وجود می‌آید چرا که ممکن است خیابان اینجا از خانه آنها آبادتر و گرم‌تر باشد. تازمانی که به روستاها رسیدگی نشود، معضل کارتن‌خوابی در تهران مهار نخواهد شد. تهران می‌زبان بیش از ۴۰ هزار کارتن‌خواب بوده اما متأسفانه این افراد گروه ثابتی نیستند و هر ساله افزایش پیدای می‌کنند. نماینده تهران در مجلس با اشاره به اینکه بیش از ۷۰ درصد از کارتن‌خواب‌ها را معتادان تشکیل می‌دهند، اظهار کرد: تمامی این افراد زمانی به گرم‌خانه مراجعه می‌کنند که می‌خواهند از حمام و غذای گرم استفاده کنند و بیش از این میلی به این نظم ندارند، بنابراین ساماندهی آنها بسیار سخت است. متأسفانه سازمان‌های متولی همچون سازمان بهزیستی و کمیته‌امداد (ره) با شهرداری همراهی نمی‌کنند. تمامی بخش‌ها و سازمان‌ها باید به نحوی برنامه‌ریزی کنند که این افراد به محل زندگی خودشان برگردند و در همان مناطق ساماندهی شوند. این نوع از معضلات اجتماعی تنها با بر خورد حل نمی‌شوند و باید تمامی اقدامات قضایی و اجتماعی و شهرداری با هماهنگی و برنامه‌ریزی انجام شود.

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس در ادامه به بیان اینکه عارضه‌های روانی و اجتماعی به سادگی قابل شناسایی نیستند، گفت: توسعه آموزش اجتماعی نیازمند تزریق منابع انسانی و تجهیزات مدرن است تا بتوان با امکانات ویژه معضلات اجتماعی را برطرف کرد. محجوب گفت: متأسفانه عارضه‌های روانی و اجتماعی به سادگی قابل شناسایی نیستند و نمی‌توان به سادگی در قبال آنان اظهار نظر کرد اما می‌توان عملکرد آموزش اجتماعی را با توجه به ظرفیت‌های موجود که در

بار اصلی فشارهای
روزافزون اقتصادی بر
کرده کودکان است، پس
باید با همکاری و مشورت
همه دلسوزان، راه‌حل‌های
اساسی برای رفع این
معضل در پیش گرفته شود؛
راه‌حل‌هایی که «سلبی» و
دفعی نباشند بلکه از منطق
ایجابی پیروی کنند

اختیارش قرار دارد را مناسب تلقی کرد بنابراین جا دارد که برای توسعه فعالیت اجتماعی اش مورد حمایت ویژه قرار بگیرد. نماینده تهران در مجلس با بیان اینکه اقدامات سازمان بهزیستی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هم‌پایه اقدامات درمانی در اورژانس است، تصریح کرد: حال فرد نیازمند به مدد‌های اجتماعی از بیمار تصادفی بهتر نیست. محجوب افزود: برای توسعه فعالیت‌های اورژانس اجتماعی همسو با اورژانس درمانی – پزشکی باید امکانات بودجه‌ای و منابع انسانی اورژانس اجتماعی نیز هدفمند افزایش یابد تا عملکرد کیفی اورژانس اجتماعی با حضور نیروهای زبده و متخصص افزایش پیدا کند. سازمان بهزیستی باید برخی از نیروها را از ستاد به صف منتقل کند تا بتوان کارآیی اورژانس اجتماعی را نیز ارتقا داد. نماینده تهران در مجلس تصریح کرد: برای توسعه فعالیت‌های اورژانس اجتماعی باید از افراد مجرب بهره گرفت بنابراین الزامی است که با استفاده از روان‌شناسان متبحر به طریق برنامه‌ریزی شده در جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی در جامعه تلاش و بهره‌برد و این در حالی است که اورژانس اجتماعی به ظاهر کار ساده‌ای است اما در اصل بسیار پیچیده است. محجوب افزود: بهارستان باید در بودجه سالانه، ارتقای بودجه آموزش اورژانس اجتماعی را پیش‌بینی کند تا بتوان ابزارهای مورد نیاز اورژانس‌های اجتماعی در کشور را نیز به نحو مطلب مهیا کرد. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس بابیان اینکه عارضه‌های روانی و اجتماعی به سادگی قابل شناسایی نیستند، یادآور شد: توسعه آموزش اجتماعی نیازمند تزریق منابع انسانی و تجهیزات مدرن است تا بتوان با امکانات ویژه معضلات اجتماعی را برطرف کرد.

صعودی داشته است.

چنانچه مشاهده می‌شود، سهم بیکاری زنان و دامنه تغییرات آن در استان‌های مختلف کشور متفاوت است که به نظر می‌رسد علاوه بر ساختار جمعیتی، عوامل متعددی از جمله تفاوت‌های قومیتی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی استان‌ها از یک‌سو و نیز ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های اشتغالزایی استان‌ها از سوی دیگر نقش مهمی در تفاوت میزان عرضه نیروی کار زنان در استان‌ها داشته است.

منطقه جنوب شرق ایران بوده است.

کمترین میزان تغییر طی این سال‌ها مربوط به استان‌های اردبیل (۵،۴ واحد)، البرز (۵،۹ واحد)، اصفهان (۶،۱ واحد) و ایلام (۶،۸ واحد) بوده است. به عبارت دیگر سهم زنان از جمعیت بیکار در این استان‌ها، رویه تقریباً ثابتی داشته است.

همچنین از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶، سهم زنان از جمعیت بیکار در استان‌های بوشهر، سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی، کردستان و کهگیلویه و بویراحمد روند

افزایش ۲۰۰ هزار نفری جمعیت زنان بیکار در ۶ سال گذشته

یافته است. سهم زنان از جمعیت بیکار طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ (به جز سال ۱۳۹۳) روند افزایشی داشته و کمترین میزان آن ۲۸،۹ درصد در سال ۱۳۹۰ و بیشترین مقدار ۳۲،۳ درصد در سال ۱۳۹۶ است.

در بررسی به عمل آمده طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ مشخص شد، در حداقل ۳۰ درصد استان‌های کشور حدود یک سوم جمعیت بیکار را زنان تشکیل می‌دهند که در سال‌های مذکور، سهم زنان از جمعیت بیکار در برخی استان‌ها مانند گلستان (سال ۱۳۹۰) و مازندران (سال ۱۳۹۵) از نصف جمعیت بیکار نیز فراتر رفته است.

دامنه تغییرات در سهم زنان از جمعیت بیکار نشان می‌دهد استان‌های کرمان (۲۶،۵ واحد)، سیستان و بلوچستان (۲۴،۹ واحد)، یزد (۲۴،۷ واحد) و خراسان جنوبی (۱۹،۹ واحد) بیشترین تغییرپذیری را داشته‌اند. به عبارت دیگر می‌توان گفت بیشترین نوسان در سهم زنان در جمعیت بیکار مربوط به

نرخ رشد سالانه ۴،۷ درصد بر خوردار بوده است. سهم زنان از جمعیت فعال طی این سال‌ها بین ۱۶،۲ درصد (سال ۱۳۹۳) تا ۱۹،۷ درصد (سال ۱۳۹۶) در نوسان بوده است.

این گزارش برخی علل این میزان رشد در جمعیت فعال زنان را به تغییر دولت، اعمال سیاست‌ها و رویکردهای دولت جدید به اشتغال زنان، تغییر فضای اقتصادی کشور، افزایش تعداد زنان تحصیل کرده و ... مرتبط دانسته است.

از سوی دیگر با نگاهی به جمعیت بیکار طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ مشاهده می‌شود که جمعیت بیکار نیز با متوسط رشد سالانه ۱،۸ درصدی از ۲،۸۷۷،۶۰۸ نفر در سال ۱۳۹۰ به ۳،۲۱۰،۲۰۶ نفر در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است. همچنین جمعیت زنان بیکار نیز با نرخ رشد سالانه ۳،۸ درصدی از ۳۰،۹۹۶ نفر در سال ۱۳۹۰ به ۳۷،۵۱۶ نفر در سال ۱۳۹۶ افزایش

جمعیت بیکار کشور طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ با متوسط رشد سالانه ۱،۸ درصد، مجموعاً ۳۳۲ هزار و ۶۹۸ نفر افزایش داشته و در این میان به جمعیت زنان بیکار با نرخ رشد ۳،۸ درصدی، ۲۰۶ هزار و ۵۲۰ نفر طی این سال‌ها اضافه شده است.

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در گزارشی به بررسی به بررسی وضعیت عرضه نیروی کار زنان طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ پرداخته است. بررسی‌ها این مرکز حاکی از آن است که جمعیت فعال کشور از ۲۳،۳۸۷،۶۳۳ نفر در سال ۱۳۹۰ با متوسط نرخ رشد سالانه ۲،۲ درصد به ۲۶،۵۸۸،۸۱۹ نفر در سال ۱۳۹۶ رسیده است که جمعیت فعال زنان به جز سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ در مابقی سال‌ها با روندی صعودی مواجه بوده، طوری که از ۳،۹۶۸،۹۱۶ نفر در سال ۱۳۹۰ به ۵،۲۳۲،۶۶۱ نفر در سال ۱۳۹۶ رسیده است. به عبارت دیگر این شاخص از متوسط

گزارش

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت کار خبر داد: